

Šveicarijos lietuvių žinios

Neperiodinis leidinys Nr. 12 (19)

2008 metų balandis

Pirmas leidinys išėjo 1951 m., iki 1953 m. buvo išleisti 7 numeriai. Laikraštis atgaivintas 2001 m. gruodžio mėn.

Ženevoje, Berne ir Ciuriche paminėta Lietuvos Nepriklausomybė.

Plačiau - 2 psl.

Ženevoje duris mažiesiems atvėrė vaikų darželis "Ratas"

Plačiau—5 psl.

Šio numerio temos:

- ◆ Šveicarijos lietuvių bendruomenės valdybos sudėtis ir metinių renginių planas.
- ◆ Vasario 16-osios minėjimai Šveicarijoje.
- ◆ Prof. V. Landsbergio interviu šveicarų spaudai.
- ◆ Europos kraštų lietuvių bendruomenių pirmininkų ir ambasadorių suvažiavimas.
- ◆ Šveicarų žurnalistų kelionė į Lietuvą.
- ◆ Vaikų darželio „Ratas“ įsteigimas Ženevoje.
- ◆ Lietuviškos knygos klubo susitikimas.
- ◆ Pristatome Liuksemburgo lietuvių bendruomenę.
- ◆ Lietuva - svečiuose Aargau kantone.
- ◆ Velykų šventės vaikams.

Nauja ŠLB valdyba 2008 - 2010 metams

Nuotraukoje nauja ŠLB valdyba: Audrius Alkauskas, Eglė Kačkutė, Jūratė Caspersen, Milda Matulaitytė Feldhausen, Diana Brunner ir Laima Maldūnaitė Christ. Trūksta Ramunės Česnulienės ir Jovitos Fink.

Plačiau apie valdybos narių pareigas 2-ame puslapyje

Europos kraštų lietuvių bendruomenių pirmininkų ir ambasadorių suvažiavimas Vokietijoje

JŪRATĖ CASPERSEN

Šių metų sausio 25-27 dienomis Hüttenfeldo Rennhofo pilyje Vokietijoje įvyko Europos kraštų lietuvių bendruomenių ir jaunimo sąjungų pirmininkų, Lietuvos ambasadorių ir jų atstovų susitikimas.

Jį organizavo Pasaulio lietuvių bendruomenės Europos kraštų komisija kartu su Lietuvos Respublikos ambasada Vokietijoje ir Europos lietuvių kultūros centas.

Suvažiavime dalyvavo per 60 dalyvių iš dvidešimties Europos šalių. Buvo pakviesti ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas, Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Laimonas

Talat-Kelpša bei Konsulinio departamento direktorius Vytautas Pinkus, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos vyriausybės direktorius Antanas Petrauskas, Vyriausios rinkimų komisijos pirmininkas Zenonas Vaigauskas, Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komisijos pirmininkas prof. Justinas Karosas ir kultūros ministerijos sekretorius Juozas Širvinskas, bei kiti valdžios atstovai.

Pagrindinės temos ir klausimai, subūrę tokią auditoriją, buvo Europos lietuvių bendruomenių ir Lietuvos atstovybių bendradarbiavimas puoselėjant lietuviybę užsienyje, taip pat Lietuvos pristatymas užsienio šalyse 2009-ųjų metų renginiuose.

Nukelta į 6 psl.

- ◆ Renginių anonsai, skelbimai.

ŠLB valdyba 2008 - 2010 metams

2008 metų kovo 9 dieną įvyko pirmasis naujosios valdybos posėdis.

Vienbalsiai valdybos pirmininke išrinkta Jūratė Caspersen. Ji taip pat atsakinga už švietimą.
Jos kontaktiniai duomenys:
Dorfstrasse 198, 8706 Meilen,
jurate@caspersen.ch, 044 793 39 80.

Pasiskirstyta darbais:

Diana Brunner - administracija, finansai, laikraščio leidyba.
Bruggliacher 4, 5619 Bättikon,
baltija@gmx.ch, 056 611 18 40.

Laima Maldūnaitė - kultūra.
Weingartenstr. 30, 3014 Bern,
laimuzele@gmx.ch, 031 331 09 31.

Ramunė Česnulinė - kultūra.
Zeppelinstrasse 28, 8057 Zürich,
r@cesnulis.com, 079 599 38 39.

Jovita Fink - registracijos, sveikinimai, renginių organizavimas ir darželio grupės organizavimas Ciuriche.
Niedergasse 19, 8451 Kleinandelfingen,
jovitamaryte@hotmail.com,
052 317 21 88.

Audrius Alkauskas - lietuviškos veiklos organizavimas prancūziškoje

Šveicarijoje. Chemin Du Devin 31D,
1012 Lausanne,
audrius.alkauskas@epfl.ch, 079 248 39 92.

Eglė Kačkutė – lietuviškos veiklos organizavimas prancūziškoje Šveicarijos dalyje.
31 Route de Frontenex, 1207 Genève,
ekackute@takas.lt, 022 700 09 03

Milda Matulaitytė Feldhausen – lituanistika ir akademinio jaunimo klausimai.
Rue de Morat 9, 1700 Fribourg,
matulaityte@yahoo.com, 026 322 16 88.

Valdybos darbo nuostata - projektinės veiklos vykdymas.

Šveicarijos lietuvių bendruomenės metų renginiai

BALANDIS

Pirma savaitė - „Šveicarijos lietuvių žinios“ Nr. 12 (red. Jurgita Kopitkovienė).

4 d. Lietuviškos knygos klubas.

Rašytojos Laimos Lavastės kūrybos aptarimas.

6 ir 20 d. Vaikų darželio „Ratas“ pamokėlės Ženevoje.

12 d. Vaikų lopšelio-darželio grupės „Pagrandukas“ susitikimas Ciuriche.

25 d. Penktadienio susitikimai Ciuriche ir Lozanoje.

GEGUŽĖ

18 d. Darželio „Ratas“ pamokėlės Ženevoje.

16 d. Penktadienio susitikimas Ženevoje.

17 d. Vaikų lopšelio-darželio grupės „Pagrandukas“ susitikimas Ciuriche.

30 d. Penktadienio susitikimas Ciuriche.

31 d. Lietuviškos knygos klubas.

Rašytojo Sauliaus Tomo Kondroto kūrybos aptarimas.

BIRŽELIS

1, 15 ir 29 d. Darželio „Ratas“ pamokėlės Ženevoje.

4-6 d. Tarptautinė lietuvių kalbos ir literatūros konferencija Friburge ir Berne tema „Lietuvių kalbos vieta ir reikšmė Europos kontekste“.

14 d. Vaikų lopšelio-darželio grupės „Pagrandukas“ susitikimas Ciuriche.

21 d. Joninių šventė Lozanoje.

27 d. Penktadienio susitikimas Ciuriche.

LIEPA

12 d. Vaikų lopšelio-darželio grupės

„Pagrandukas“ susitikimas Ciuriche.

RUGPJŪTIS

2 d. Kristupo kvinteto koncertas Montreux mieste.

23-24 d. Kopimas Balio Sruogos takais į Eggishorn.

29 d. Penktadienio susitikimas Ciuriche.

29-31 d. Europos lietuvių „Draugystės tiltas“ Ispanijoje, Malagoje.

RUGSĖJIS

19 d. Lietuviškos knygos klubas.

Rašytojo Sigito Parulskio kūrybos aptarimas.

Vidurys - „Šveicarijos lietuvių žinios“ Nr. 13.

26 d. Penktadienio susitikimas Ciuriche.

26 d. Penktadienio susitikimas Ženevoje.

SPALIS

31 d. Penktadienio susitikimas Ciuriche.

LAPKRITIS

28 d. Penktadienio susitikimas Ciuriche.

GRUODIS

6 d. Advento šventė Berne. Programoje - lėlių teatro spektaklis vaikams.

Vidurys - „Šveicarijos lietuvių žinios“ Nr. 14.

SAUSIS 2009

17 d. Šveicarijos-Baltijos šalių pagalbos komitete pristatoma Lietuva.

30 d. Penktadienio susitikimas Ciuriche.

VASARIS 2009

Visuotinis susirinkimas ir Vasario 16-osios minėjimas Ciuriche.

Atsakingi asmenys:

Darželis „Ratas“ Ženevoje - Eglė Kačkutė (ekackute@takas.lt, 022 700 09 03) ir Kristina Seggewiss (r.kristina@lycos.com, 022 534 02 65). Vieta: LT atstovybės prie JT biuras, Chemin Louis Dunant 15, 1202 Geneve.

Darželis „Pagrandukas“ Ciuriche - Jovita Fink,

Vieta: Vaikų darželis Bambola, Baumackerstrasse 53, 8050 Ciurichas

Oerlikonas, nuo 10.00 iki 13.00 val.

Penktadienio susitikimai Ciuriche - Kiekv. pask. mėnesio penktadienį nuo 19 val. restorane „Fallender Brunnenhof“, Wehntalerstrasse 98, 8057 Ciuriche.

Penktadienio susitikimai prancūziškoje Šveicarijos dalyje - Ženevoje teirautis Eglės Kačkutės,

Lozanoje - Audriaus Alkausko.

Lietuviškos knygos klubas - Jūratė Caspersen.

Joninės ir Kristupo kvinteto koncertas Montreux - Audrius Alkauskas.

Kopimas Balio Sruogos takais į Eggishorn - Jūratė Caspersen.

Advento šventė - Laima Maldūnaitė

Draugystės tiltas Ispanijoje - Jūratė Caspersen, www.lituanos.net.

Tarptautinė lietuvių kalbos ir literatūros konferencija Šveicarijoje - Jūratė Caspersen ir Milda Matulaitytė

Feldhausen.

„Šveicarijos lietuvių žinių“ redaktorė

- Jurgita Kopitkovienė, Kirchrain 2,

5504 Othmarsingen, 062 896 01 18

slz@lietuviai.ch.

Šveicarijoje paminėta Vasario 16 - osios šventė

LAIMA MALDŪNAITĖ,
EGLĖ KAČKUTĖ,
DIANA BRUNNER

Šių metų vasario 16-oji Lietuvai buvo jubiliejinė – nuo tada, kai 1918-aisiais pirmą kartą istorijoje paskelbta Lietuvos Nepriklausomybė, sukako 90 metų.

Šias metines Šveicarijos lietuviai paminėjo Ženevoje, Marijos Lourdes bažnyčios salėje Ciuriche ir Berne.

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metines pirmoji paminėjo Lietuvos ambasada. Vasario 12-ąją Berne, Bellevue Palace viešbutyje, susirinko apie 150 kviestinių svečių. Skambant specialiai šiai progai iš Lietuvos atvykusio etnografinio ansamblio „Vydraga“ muzikai, į prašmatnią salę einančius svečius sveikino Lietuvos Respublikos ambasadorius Vytautas Plečkaitis su žmona Nijole ir Lietuvos Respublikos garbės konsulas Lugane Gintautas Bertašius su žmona Virginija.

Tą vakarą susirinko Šveicarijos politikos ir visuomenės žmonės, aktyvūs lietuvių bendruomenės nariai, diplomatinis korpusas. Priėmimo dalyvavo beveik visų Europos Sąjungos šalių, taip pat JAV bei Tailando ambasadoriai, ambasadorius prie Šventojo sosto Francesco Canalini, Šveicarijos užsienio reikalų ministerijos protokolo vadovas M. Lorenco Schnyder von Wartensee, Rytų Europos padalinio vadovas Philippe Brandt, „Pro Baltikum“ atstovas Hans Graf,

profesorius Jan Peter Locher ir daugelis kitų asmenų.

Po poros dienų, vasario 14-ąją, minėjimas įvyko ir Jungtinių Tautų biure Ženevoje. Šio renginio globėjai - Jungtinių Tautų biuro Ženevoje generalinis direktorius Sergejus Ordzhonikidzė, Lietuvos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius nuolatinėje Lietuvos atstovybėje prie JT biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Edvardas Borisovas bei Lietuvos Respublikos garbės konsulas Ženevoje Michelis Sogny kvietė paklausti profesoriaus Vytauto Landsbergio rečitalio, kuriame skambėjo ir keli M. K. Čiurlionio kūriniai, bei aplankyti Kazimiero Žoromskio tapybos ir Ėvos Tamás porceliano parodą.

Renginį pradėjo Jungtinių Tautų biuro Ženevoje kultūros komiteto direktorius, labai gražia ir raiškia prancūzų kalba pristatęs visus tris menininkus ir jų kūrybą. Po to kalbėjo įgaliotasis ambasadorius nuolatinėje Lietuvos atstovybėje prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Edvardas Borisovas, lakoniškai, poetiškai, bet kartu ir dalykiškai nušvietęs atkaklų Lietuvos valstybingumo siekį ir pasididžiavimą geru, brandžiu politinei priespaudai atsispyrusiu menu.

Lietuvos Respublikos garbės konsulas Ženevoje kompozitorius, pianistas ir pedagogas Michelis Sogny sakė manąs, kad tikroji šalies tapatybė - kultūrinė, ir

jam esą be galo malonu skleisti Lietuvos kultūrą.

Pristatydamas profesorių Vytautą Landsbergį jis džiaugėsi tuo, kad profesoriaus asmenyje dera dvi retai susitinkančios sritys - politika ir muzika, kurias sieja harmonijos principas. Nuo senųjų graikų laikų politikai nuolat ir dažniausiai bergždziai siekia harmonijos, todėl ja paremta muzika gali jiems suteikti vilties, kad harmonija vis dėl to kažkur yra.

Žodį tarus parodos kuratorei Kristinai Miklaševičiūtei-Žoromskienei bei profesoriui Vytautui Landsbergiui, klausėmės susikaupusio, sodraus ir be galo lietuviško fortepijono muzikos rečitalio. Lietuvio sąmonėje profesoriaus muzikavimas, ypač jei jis atlieka ir didžiausio visų laikų lietuvių menininko M. K. Čiurlionio kūrinius, reiškia kur kas daugiau nei fortepijono muzikos koncertą.

Tai - gyvoji patriotinės mūsų tautos tapatybės išraiška, turinti ypatingą emocinį krūvį.

Po koncerto Dingusiųjų žingsnių salėje pristatyta paroda, pavadinta „Menininko identitetas“. Parodų salės pavadinimas yra itin simboliškas, nes iliustruoja dramatišką su Šveicarija susijusį Kazimiero Žoromskio gyvenimo įvykį. 1945 metais ką tik baigęs Vienos dailės akademiją, kuri jau skendėjo liepsnose, diplomu ir duonos kepaliku nešinas menininkas pėsčiomis leidosi Šveicarijos link.

Nukelta į 4 psl.

Ženevoje koncertuoja profesorius Vytautas Landsbergis

Janina Vaitkevičienė apdovanota TMIDO sidabro ženkle „Už nuopelnus“

Vos gyvas iš nuovargio jis šalį vis dėl to pasiekė ir čia kiek laiko gyveno. Matyt, dėl šios priežasties jis žmonos prašęs pasistengti jo parodą surengti Šveicarijoje.

Parodoje eksponuojamos trisdešimt dailininko Kazimiero Žoromskio drobių, atspindinčių svarbiausius jo meninius ieškojimus - keletas abstraktaus septintojo dešimtmečio darbų, nemažai trečiosios dimensijos, abstraktaus impresionizmo drobių ir keletas darbų iš ciklo „The 23rd Street“.

Kartu eksponuoti ir vengrų kilmės Lietuvoje gyvenančios menininkės Ėvos Tamás taikomosios dekoratyvinės keramikos darbai - be galo gražūs, elegantiški, trapūs, sakytum, net filosofiški. Loginio ryšio tarp abiejų menininkų darbų nėra, tačiau, pasirodo, Kazimieras Žoromskis buvo didelis Ė. Tamás darbų mėgėjas ir yra prasitaręs, kad Ėva galinti savo keramiką eksponuoti jo muziejuje. Pasak dailininko našlės, abu menininkus sieja sau keliama aukšti meniniai reikalavimai ir požiūris, kad tikrasis menininko identitetas yra kūrybinis, tačiau kur ir kokį meną jie bekurtų, nacionalinės tapatybės iš jų niekas neišplėš, todėl jų sukurti darbai, priklausydami pasaulio kultūros paveldui, pirmiausia priklauso kiekvieno jų tėvynei.

Vasario 23-ąją valstybinė šventė pami-

Etnografinio ansamblio „Vydraga“ muzikantai su garbės konsulu Gintautu Bertašiumi ir jo žmona Virginija bei ambasadoriumi Vytautu Plečkaičiu ir jo žmona Nijole.

nėta ir Šveicarijos lietuvių bendruomenėje. Šventė vyko Ciuriche, dalyvavo daugiau nei 100 žmonių. Po visuotinio metinio susirinkimo šv. Mišias Marijos Lourdes katalikų bažnyčioje aukojo lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos Romoje rektorius kunigas Petras Šiurys.

Po šv. Mišių įvyko 90-ųjų Lietuvos valstybės atkūrimo metinių minėjimas. Šventėje dalyvavo keletas garbių svečių ir mūsų senjorų: Lietuvos Respublikos ambasadoriaus Berne žmona Nijolė Plečkaitienė, Ambasados patarėja Violeta Baltrušytė, Pro Baltikum

sekretorius Hans Graf, Ursula Sigg, Margrit Liesch, Esther Stirnemann, dr. Joana Pečiulionytė, Angelė Gegeckienė, Renaldas Vinteleris.

Jūratė Caspersen pristatė negalėjusių dalyvauti mūsų šventėje sveikinimus bendruomenei. Organizacijos Pro Baltikum sekretorius Hans Graf savo sveikinime apžvelgė šalies 90 metų kelią į nepriklausomą ir laisvą Lietuvą, o ambasados patarėja Violeta Baltrušytė pasidžiaugė, kad mūsų bendruomenės darbas nelieta nepastebėtas ir Lietuvoje. Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LR Vyriausybės prašymu, ji pasveikino ir įteikė Garbės sidabro ženklus „Už nuopelnus“ Janinai Vaitkevičienei, Jūratei Caspersen ir Dianai Brunner už aktyvią, prasmingą veiklą propaguojant Lietuvą ir jos kultūrą Šveicarijoje. Atminimo dovanomis ir padėkos raštais apdovanoti Laima Maldūnaitė-Christ ir Hugo Brunner. Ta proga Šveicarijos lietuvių bendruomenės narė Neringa Balnytė fortepijonu pagrojo M. K. Čiurlionio ir B. Dvariono kūrinių. Specialiai į šią šventę iš Vilniaus atvykę Teatro laboratorijos „Atviras ratas“ aktoriai suvaidino nuotaikingą spektaklį „Sparnuotasis Matas“ pagal K. Binkio kūrybą.

„Rusų nacionalizmas yra labai artimas fašizmui“ Prof. V. Landsbergio interviu Šveicarijos spaudai

Lietuvos Respublikos misijos prie Jungtinių Tautų kvietimu Ženevoje viešėjęs prof. Vytautas Landsbergis ne tik grojo M. K. Čiurlionio kūrinius, bet ir davė interviu Šveicarijos savaitraščio „l'Hebdo“ žurnalistui, rubrikos „Užsienio politika“ vadovui Michel Beuret.

V. Landsbergis savo interviu pabrėžė, kad užsienio valstybės ir toliau bijo Rusijos, tik baimės laipsnis priklauso nuo šių šalių atstumo iki Rusijos. Pastaroji šantažui naudojasi nafta ir dujomis, siekdama įrodyti, kad Rusijos galia sugrįžo ir jai reikia paklusti. Rusija ir toliau siekia kontroliuoti Tarybų Sąjungoje buvusias šalis. Tai negresia toms šalims, kurios jau įstojusios į Europos Sąjungą, tačiau Ukraina, kuri bando atsisukti į Europą, jaučia Rusijos siekius stabdyti šį procesą.

- *Gyvenote sovietiniais laikais, pergyve-*

note M. Gorbačiovo „perestroiką“, B. Jelcino viešpatavimą. Ar V. Putino vyriausybė jums kelia nerimą?

- Be abejo, visas pasaulis prisibijo, baimės laipsnis skiriasi tiksliai nuo to, kiek geografiškai esi nutolęs nuo Rusijos ar esi arti jos ir kokiais saitais esi susisaisinęs su Rusija. Apie devyniasdešimtuosius metus, neužilgo po to, kai iširo Sovietų Sąjunga, ankstesnėms Rusijos kolonijoms atsirado viltis susikurti savarakiškas valstybes. Vėliau kai kurios iš jų prisijungė prie Europos Sąjungos. Visi tikėjosi, kad kada nors ir Rusija taps Europos dalimi, o ypač - kad taps demokratine valstybe. O kokį rezultatą matome šiandien? Lyginant su 1999-aisiais metais, Rusija žengė didelį žingsnį atgal. Šioji vyriausybė mus grąžina į kitą epochą.

- *Ką turite omenyje?*

Kelių asmenų rankose sukoncentruota

valdžia labai primena carizmo ar Stalino laikus, karo baisumus Čečėnijoje, vykdytus kankinimus kalėjimuose, kai sergantiems kaliniams nebūdavo suteikiama jokia medicininė pagalba ir jie būdavo tiesiog paliekami numirti; arba elgesys su opozicijos atstovais, kurie yra tiesiog pašalinami ar uždaromi psichiatrinėse ligoninėse. Šiandieninė sistema nuo ankstesnės skiriasi tiksliai tuo, kad komunizmas transformavosi ir tapo nacionalizmu, kuris yra artimas didžiajai rusų tautos daliai.

Tačiau nacionalizmo forma, dabar esanti Rusijoje, yra labai artima fašizmui. Tai forma, kurioje sumišę neapykantos, keršto bei nepakantumo svetimšaliams jausmai. Rusijoje yra ypač aiškiai jaučiama neapykanta visoms toms šalims, kurios esą sugriovė Sovietų Sąjungą. O kas ją griovė: Rusijos kaimynės, Europa, Vašingtonas?

Nukelta į 5 psl.

- Turėdama naftos bei dujų išteklius, Rusija jaučiasi stipri ir daro spaudimą kaimyninėms šalims. Ar galėtumėte tai traktuoti kaip energetinį šantažą?

- Energijos monopolis yra tik priemonė parodyti, kad „šeimininkas“ sugrįžo ir kad kitiems reikia būti paklusniems. Reikia pabrėžti, kad tai liečia ne tik kaimynines Rusijos šalis, bet ir visą Europą. Tai viena iš Rusijos invazijos formų, kuri pasireiškia ne militarizmu, kurio tiek metų buvo bijota, o būtent ekonomine ir politine forma. Visoje Europoje jaučiama, kaip Rusija niekina Europos demokratines vertybes, o ypač - Briuselyje, kur kiekvieną kartą, kai kyla problema dėl žmogaus teisių - tokių, kaip spaudos laisvė ar nepriklausoma teisingumo sistema, vis daugėja parlamentarų, kurie nusileidžia Maskvai ir leidžiasi į kompromisus. Bet kokie kompromisai gali būti daromi tarp blogio ir gėrio? Tokie „kompromisai“ veda prie to, kad Europa praranda savo kultūrinį

identitetą bei puoselėjamas vertybes. Net ir prieš Rusiją Europa turi išlikti Europa.

- Kokia yra rusų mažumos pozicija Lietuvoje?

- Žinoma, jie orientuoti į Rusiją. Turiu omenyje susidariusią situaciją tiek kultūros, tiek verslo srityse. Kai kurie iš Lietuvoje gyvenančių rusų kilmės verslininkų yra labai turtingi ir kuo toliau, tuo labiau jie įtakoja Lietuvos politinį gyvenimą.

- Lietuva Visaginė turi atominę elektrinę, kuri yra Černobylio atominės elektrinės amžininkė. Tai reiškia, kad ji yra lygiai tiek pat pavojinga, kaip ir Černobylio. Ar ją ketinama uždaryti?

- Taip, antrasis Ignalinos atominės elektrinės reaktorius bus sustabdytas kitais metais. Tai buvo vienas iš Europos Sąjungos reikalavimų prieš mums įstoiant į ją. Kai vyko derybos, dalyvavau jose. Tada buvo priimtas sprendimas dėl senosios atominės elektrinės uždarymo ir

naujos atominės elektrinės statybos. Bet šis procesas užtruks mažiausiai dešimt metų. Taigi kyla klausimas, ką darysime tuo metu, kai viena bus uždaryta, o kita dar neveikianti? Susitarimas su Europos Sąjunga numato materialinę pagalbą užpildant „skylę“ bet nuo to priklauso ir energijos kainų svyravimai.

- Ar uždarius Visagino atominę elektrinę, jūsų šalies priklausomybė nuo Maskvos tik dar sustiprės?

- Tai, be abejo, akivaizdu. Uždarius elektrinę, mes būsime priversti ieškoti kitų šaltinių, kurie mums teks elektrą ir dujas. Dujų tiekėjas yra Gaspromas, tai yra Rusijos dujos, kurios yra būtinos mūsų pramonei. Tai - nerimą kelianti situacija...

Michel Beuret interviu su prof. V. Landsbergiu vertė MILDA MATULAITYTĖ.

Šveicarijos žurnalistus sužavėjo Klaipėda ir išgąsdino Vilniaus lūšnynai

JURGITA KOPITKIVIENĖ

Puikus gamtovaizdis, skurstantis kaimas ir sovietinius laikus menantys pastatai, naujos investicijos ir puikios sąlygos verslui didmiesčiuose - tokius įspūdžius parsivežė šveicarų žurnalistai, pernai viešėję Lietuvoje.

Lydimi Lietuvos Respublikos garbės konsulo Lugane Gintauto Bertašiaus, jie ne tik pabuvo Vilniuje, apsilankė Klaipėdoje, bet ir pasidairė po periferiją.

Juntama turtinė nelygybė

„Važiavome iš Vilniaus į Klaipėdą - dinamišką uostamiestį, turtingą istoriją ir naujais projektais, - rašo žurnalistas Osvaldo Migotto. - Atradome didelį skirtumą tarp urbanistinės zonos ir kaimo: dėka užsienio investuotojų miestiečių gyvenimo lygis panašus į kitų Europos šalių. Tačiau kaime žemės ūkis negarantuoja pakankamai pajamų, todėl jaučiama žmonių turtinė nelygybė“.

Žurnalistas, keliaudamas po šalį, apie ją susidarė dvejopą įspūdį. „Labiausiai intrigavo autobusų stotelės autostradų pakelėse, dviratininkai, važiuojantys magistralėmis, skirtomis automobiliams, ir keliautojai autostopu. Šie epizodai šiek tiek simbolizuoja situaciją Lietuvoje: iš vienos pusės - staigus ekonomikos kilimas atvėrė duris rinkos ekonomikai ir tiesiog iškėlė kai kurias firmas, kurių vadovai dabar važinėja puikiais automobiliais, iš kitos pusės - žmonės, dirbantys žemės ūkyje, gyvena daug

prasčiau nei vidutinis kitų Europos šalių žemdirbys“.

Svečiai pamatė ir kitą lietuviško kaimo „ligą“ - alkoholizmą. „Nematydamas perspektyvos dirbti gražintos žemės, jaunimas kraustosi į didmiesčius. Kaimuose lieka gyventi senukai ir nerandantys darbo žmonės. Pastarieji, augę sovietmečiu ir nesugebėję prisitaikyti globalizacijos sąlygomis, savo problemas skandina alkoholyje. Laimei, yra ir tokių, kurie prisitaikyti sugebėjo“, - rašo O. Migotto. Tačiau, pasak jo, išeitis lietuviškam kaimui yra. Tai - populiarėjantis kaimo turizmas.

Vilnius ir Klaipėda – patrauklus naujos Lietuvos veidas

Jei Lietuvos kaimas šveicarams paliko slogų įspūdį, didmiečiai pasirodė tvarkingi, gražūs ir ekonomiškai perspektyvūs.

„Po nepriklausomybės atgavimo šalis turi išskirtinį ekonominį potencialą ir nuolat vystosi“, - „Lietuva rodo didžiausią progresą iš visų Europos Sąjungos šalių naujokių“, - per dešimt metų į Vilnių bus investuota apie 800 milijonų eurų“, - „2000-2006 metais bendrojo vidaus produkto didėjimas buvo 7,8, 2006 - 7,4, o 2007 - 7,4 procento. Šalis siūlo tas pačias investavimo garantijas ir užsienio, ir vietinėms kompanijoms, o mokesčių politika - viena iš švelniausių Europoje“, - tokie ir panašūs teiginiai apie Lietuvą pasirodė Šveicarijos spaudoje.

Straipsniuose taip pat užsiminta, kad dėl investicijoms palankios mokesčių sistemos vien į Klaipėdos laisvąją ekonominę zoną nuo 2002-ųjų investuota 300 milijonų eurų.

Vilnius žurnalistams pasirodė „toks pat tvarkingas ir gražus, kaip Šveicarija“, o sostinės senamiestis su barais, restoranais, viešbučiais ir prekybos centrais - naujos Lietuvos veidas, puikus, ekonomiškai patrauklus investicijoms.

Ateičiai trukdo grėžiojimasis į praeitį

Tačiau svečiams pro akis neprasprūdo ir kitas Lietuvos veidas.

„Prieš modernų prekybos centrą „Europa“, pačioje sostinės širdyje, matyti senos medinės lūšnos, kuriose gyvena žmonės. Jie jose glaudžiasi ir kai lyja lietūs, o žiemoja netgi tada, kai temperatūra nukrenta iki dvidešimties laipsnių šalčio“, - su aiškia nuostaba rašo vienas žurnalistas. Jo manymu, tokia situacija Lietuvoje susiklostė todėl, kad galvojimui apie ateitį trukdo grėžiojimasis į praeitį.

„Tai nėra šalis seniems žmonėms. Ne paisant to, jaunimas emigruoja, - po viešnagės Lietuvoje rašo žurnalistas Luka Fiore ir pateikia kontrastingas abu šalies veidus atspindinčias Lietuvos nuotraukas, - 1999-aisiais šalį paliko 300 tūkstančių žmonių, o Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, emigracijos srautas dar

Tęsinys iš 5 psl.

padvigubėjo. Politikai nežino, kaip jį sustabdyti. Šiandien Lietuva pagal emigravusių žmonių skaičių pirmauja

tarp Europos Sąjungos šalių. Pagrindinė to priežastis - uždarbis". Straipsnio autorius pažymi, kad nors pastaraisiais metais lietuvių atlyginimai padidėjo,

palyginus jį su kitomis Europos šalimis, kontrastas išlieka didžiulis.

Europos kraštų lietuvių bendruomenių pirmininkų ir ambasadorių suvažiavimas

Į renginį atvyko 65 dalyviai iš 20 Europos šalių

Tęsinys iš 1 psl.

Be to, buvo svarbus pilietiškumo stiprinimo ir pasirengimo 2008-2009 metų rinkimams Lietuvoje klausimas. Išklausa daug pranešimų, skatinimų, planų ir įvairių nuomonių, kaip reiktų bendradarbiauti Kraštų lietuvių bendruomenėms, Lietuvos institucijoms ir atstovyboms, kad būtų sėkmingai įveikti mums keliami iššūkiai, kad kuo daugiau išvykusių lietuvių išlaikytų savo lietuviškumą, dalyvautų Lietuvos politiniame, moksliniame, kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime, kad per bendrus sąlyčio taškus būtų pasiekta abipusė nauda bendruomenėms ir Lietuvai. Idėjos ir pranešimai visų buvo lyg ir panašūs - visi sutariame ir siekiame to paties. Tačiau palietus konkrečius atvejus

ir praktinius atstovybių bei visuomeninių organizacijų sąlyčio taškus, vis dar jaučiamas nepasitikėjimas vieni kitais ir nenoras išbandyti naujas bendradarbiavimo formas bei būdus. Pavyzdžiui, Kraštų lietuvių bendruomenių pranešime buvo pateikti keturi praktiniai tokio bendradarbiavimo pasiūlymai.

Pirmasis - atstovybių patalpas atverti ir lietuvių bendruomenių veiklai - susirinkimams, kultūriniais susitikimams, mokyklėlėms, kitiems lietuvių tapatybės palaikymo renginiams.

Antrasis - informuoti ir įtraukti vieni kitus į planuojamus kultūrinės veiklos bei kitokių renginius, reprezentuojančius Lietuvą.

Trečiasis - skatinti naujai paskirtų atstovybių atstovų ir ambasadorių susitikimus su bendruomenių valdybomis.

Susirinkusieji rašė Nacionalinį diktantą

Ir ketvirtasis - surasti būdų organizuoti sistemingą transporto organizavimą iš Lietuvos, aprūpinant bendruomenes reikalingomis reprezentacinėmis priemonėmis (pvz. pernai užsienio lituanistinės mokyklos buvo aprūpintos mokymo ir metodinėmis priemonėmis už 200 tūkst. litų, kurias lietuviai gabeną asmeniniuose lagaminuose savo daiktų sąskaita). Pagalba parsigabenant priemones palengvintų ir paskatintų bendruomenių veiklą. Šie praktiški pasiūlymai susirinkusiai auditorijai galėjo pasirodyti per daug nereikšmingi, tačiau jei jie būtų įgyvendinti, labai palengvėtų bendruomenių darbas, būtų užtikrintas bendruomenių ir Lietuvos institucijų bei atstovybių bendradarbiavimas stiprinant lietuvių bei skleidžiant teigiamą Lietuvos įvaizdį užsienio šalyse, o užsienyje gyvenantys lietuviai būtų paskatinti aktyviai dalyvauti Lietuvos politiniame, kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime.

Suvažiavimo dalyviai išreiškė nuomonę, kad tokie susitikimai turėtų tapti tradicija, nes kartu galėtume ieškoti bendruomenių ir Lietuvos atstovybių naujų veiklos bei bendradarbiavimo formų Europos šalyse.

Ženevoje duris atvėrė vaikų darželis „Ratas“

EGLĖ KAČKUTĖ

2007 metų pradžiai. Einu į svečius pas vieną lietuvaite. Žinau, kad tame vakarėlyje dalyvaus visos jaunų lietuvių moterų Ženevoje grupelės narės.

Aš - laiminga: ką tik gavau paskutinių tyrimų rezultatus, kurie parodė, kad jau keturis mėnesius laukiuosi ir vaikelis vystosi gerai!

Vakarėlyje sutinku dar vieną būsimą mamą, kita moteris atsiveda dvejų metų dukterį Marijoną. Žinom, kad dar viena grupelės narė ką tik susilaukė sūnaus Eduardo. Kalba greitai pakrypsta apie esamus, būsimus, laukiamus ir planuojamus vaikus ir jų auklėjimą lietuviška dvasia... Tuomet mano pasiūlyta darželio idėja nuskambėjo naiviai, tačiau esamos

ir būsimos mamos, kiek nepasitikėdamos, bet tarstelėjo, kad jei toks darželis būtų įkurtas, savo vaikus atvesiančios.

Jaučiau, kad niekas netiki tokio darželio realumu. Atvirai pasakius, netikėjau ir aš, bet, nepaisant to, visus likusius nėštumo mėnesius brandinau šio darželio idėją - klausinėčiau apie potencialius jo lankytojus, mokytojus, patalpas, tyrinė-

Nukelta į 7 psl.

jau mėginimus suburti Ženevoje gyvenančius vaikus kalendorinių švenčių metu.

Mano sūnus Inis turėjo gimti per pačias Jonines, tačiau pasiskubino ir per Lozanoje organizuotą Joninių šventę skaičiavo jau antrą mėnesį.

Vyras mane išleidžia kelioms valandoms pašokinėti per laužus ir vos atvykusi atkreipiu dėmesį, kad per laužus šokinėja nemažai dvimečių ir trimečių. Jų tėvai mano darželio idėją priima su didesniu entuziazmu. Be to, ten yra ir neseniai iš Ciuricho į Ženėvą persikrausčiusi Kristina Seggewiss su savo dviem sūnumis Robertu ir Ralfu. Tuomet to dar nežinojau, bet ji savo ruožtu jau dirbo tiriamąjį ir parengiamąjį darbą darželiui – verbavo žmones, rinko jų adresus (Kristinos dėka darželyje sulaukėme net aštuonių vaikų!), generavo idėjas.

Su Kristina Ženevoje susitinkam jau rudenį. Įstumių vežimėlį su miegančiu Iniu į kavinę, paskubom, kol jis dar nepabudo, geriam kavą ir kalbamės. Pirmas klausimas, kurį ji man užduoda yra: „Ar jau turite lietuvišką mokyklą?“ Pradedu mykti, kad apie tai galvoju, vaikų tarsi ir būtų, bet patalpų ir, svarbiausia, mokytojos neturim. Kristinos šie atsikalbinėjimai neįtikina. Ji man sako: „Neišsisukinėk - darom“. 2007 metų pabaiga. Darželio idėja jau reali, trūksta tik patalpų ir pradinio kapitalo. Su jau septynerių mėnesių Iniu einam į kalėdinį susibūrimą nuolatinėje Lietuvos atstovybėje prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų. Grįžusi skambinu Kristinai ir šaukte šaukiu į ragelį: „Mes turim patalpas!“ (už tai nuoširdžiai dėkojame Eduardui Borisovui, Lietuvos Respublikos nepaprastajam ir įgaliotajam ambasadoriui nuolatinėje Lietuvos atstovybėje prie JT biuro ir kitų tarptautinių organizacijų).

Po keleto dienų gaunu Kristinos žinutę, kad turime ir pinigų. Ji parašė prašymą lietuvių bendruomenės Šveicarijoje valdybai, kuri per posėdį mums paskyrė 300 frankų (labai ačiū Kristinai ir valdybai!). Taip prasideda visas mėnuo intensyvaus darbo, po kurio gimė pirmasis šiuo metu Šveicarijoje veikiantis lietuviškas ikimokyklinio mokymo centras – lietuviškas sekmadieninis darželis „Ratas“.

2008 metų pradžia, vasario 3 diena, darželio atidarymo šventė nuolatinėje Lietuvos atstovybės prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų patalpose.

Susirenka vienuolika šeimų ir trylika vaikų. Ugnės tėtis Raimundas Ališauskas ateina valandą prieš šventės pradžią ir mus įleisdamas padeda jai ruošti. Triūsia ir Kristinos vyras su vaikais – kabina dekoracijas, pučia balionus. Apie vienuoliktą valandą pradeda rinktis svečiai. Iš Ciuricho atvyksta Lietuvių bendruomenės

Šveicarijoje pirmininkė Jūratė Caspersen ir valdybos narė Gražina Hagopian Staniūtė, kurios atgabena lagaminą knygų, brošiūrų ir kitų dalykų, reikalingų darželiui (nuoširdžiai joms ačiū!).

Pradedu rinktis ir svarbiausi šventės dalyviai – vaikai. Tik atėję, kukliai ant mamų kelių tautinėm spalvoms spalvina karūnas ir užrašo savo vardus, o šventės pabaigoje net nenori tų karūnų nusiimti ir dėtis kepurėlių...

Pasigaminę karūnas klausom Kristinos pasakojimo apie darželio koncepciją, kurią kartu gvildiname visą mėnesį: darželis skirtas ikimokyklinio amžiaus lietuvių kilmės vaikams, laikinai ar nuolat gyvenantiems Ženevos mieste ir regione, jame didžiausias dėmesis skiriamas lietuvių etnokultūros puoselėjimui ir perteikimui, šnekamosios lietuvių kalbos įgūdžių ugdymui, supažindinimui su liaudiška ir profesionalia visų laikų lietuvių kultūra, kalendorinių švenčių

negalime įgyvendinti visų idėjų ir sumanymų, todėl bet kokia parama ir pagalba yra labai laukiama. Tik nuo mūsų visų aktyvumo ir geranoriškumo priklausys, kaip „Ratui“ seksis judėti pirmyn. Juk neveltui sakoma „netepsi – nevažiuosi.“

Darželio „Ratas“ adresas: Lietuvos atstovybės prie Jungtinių Tautų biuro Ženevoje patalpose: Chemin Louis Dunant 15, 1202 Geneve.

Registracija ir informacija:

Kristina Seggewiss:

tel: 022 534 0265

[r.kristina@lycos.com](mailto:kristina@lycos.com),

Eglė Kačkutė-Hagan:

tel.: 022/7000903,

ekackute@takas.lt.

Pamokėlių tvarkaraštis yra šių metų renginių planuose, 2 psl.

Ženevos vaikų darželio „Ratas“ atidarymo metu

šventimui.

Toliau paskubomis susipažįstame ir susiburiame į ratą žaisti pirmojo mūsų žaidimo - „Rato“: padarę ratą, juo pasivažinėję, toliau sukam ratelį ir Jurgelis jau moko savo vaikus (Robertai, esi neprilygtamas Jurgelis!). Tada puolam prie saldumynų stalo. Prisiragavę pyragų vėl sėdam ratu ir skaitome pasaką. Paskaitę susitariam, kad kitą kartą jau valgysime tikrą ir sveiką tėvėlių atneštą maistą, dar kiek pažaidžiam ir po truputį skirstomės namo.

Taigi, mielieji, Ženevoje atidarytas lietuviškas sekmadieninis darželis - palinkėkite mums sėkmės, išvermės, gerų idėjų, idomių pamokėlių, geranoriškų tėvėlių ir, svarbiausia, žingeidžių ir aktyvių vaikų!

Dirbdamos visuomeniniais pagrindais ir su kukliomis ŠLB paskolintomis bei pačių suaukotomis priemonėmis kol kas

JOVITA FINK

Nuoširdžiai kviečiame ir Ciuricho mieste bei apylinkėse gyvenančius mažuosius su tėveliais į vaikų darželio „Pagrandukas“ susitikimus.

Kviečiame vaikučius nuo 0 iki 4 metų su tėveliais (žinoma, norintys bet turintys didesnius vaikus irgi laukiami). Tai bus daugiau susitikimas, patirties dalijimasis auginant vaikus ir kt. informacija. Vaikai galės žaisti ir mokytis kalbėti lietuviškai, kartu su tėveliais dainuoti lietuviškas daineles, žaisti žaidimus.

Darželio „Pagrandukas“ adresas:

Vaikų darželis Bambola, Baumackerstr. 53, 8050 Ciurichas Oerlikonas, nuo 10 iki 13 val.

Susitikimų tvarkaraštis yra šių metų renginių planuose, 2 psl.

Ittingen: vieta, kur rūpesčiai pradingsta čiobrelių labirinte

VILIJA BISCHOFF

Thurgau kantone, netoli Frauenfeld miestelio, yra nuostabi vieta – Ittingen vienuolynas, esantis maždaug 40 minučių kelio automobiliu nuo Ciuricho.

Vos atvykusią ši vieta pribloškia tyla ir ramybė. Vienuolyno atmosfera kviečia neskubėti, pamiršti rūpesčius ir mėgautis ramybe. Man, gyvenančiai mieste, tai buvo tikras komfortas...

Ittingen vienuolynas buvo įkurtas Kartauzės ordino 1461 metais, o 1977-aisiais vienuolyno teritorija tapo prieinama ir plačiai visuomenei.

Girdėdami žodį „vienuolynas“ paprastai įsivaizduojame niūrias, šaltas ir asketiškas patalpas. Ittingene ši stereotipinė nuomonė nepasitvirtina - ten jautiesi jaukiai ir saugiai. Ir nors vienuoliai ten nebegyvena, aplinka vis tiek dar dvelkia vienuoliška ramybe.

Buvęs vienuolynas prižiūrimas labai moderniai: jame veikia restoranas, viešbutis, yra patalpos seminarams, muziejus. Taip pat - nedidelė parduotuvė, prekiaujanti suvenyrais, knygomis apie vienuolių gyvenimą bei savos gamybos produktais. Galiu rekomenduoti Ittingeno sūrius, dešras, vyną, o ypač alų, pagamintą iš vietoje auginamų apynių! Beveik kaip lietuviškas!..

Taip pat dar yra gražus sodas, prie kurio - labirintas, pasodintas iš įvairių rūšių čiobrelių. Apie labirintus varta papasakoti atskirai.

Pasirodo, būna dviejų rūšių labirintai: klaidinantis (Irrgarten) ir meditacinis, kai

Ittingen vienuolynas

į vidurį einama aplinkiniais takeliais. Ittingene yra būtent pastarasis. Labirintas - tai labai senas simbolis, randamas daugelyje senųjų kultūrų: Anglijoje, Kretoje, Egipte, Ravenoje, Chartre. Labirinto esmė ta, kad jis moko neskubant, aplinkiniu keliu eiti į save, kad tikroji gyvenimo vertė slypi ne „racionaliame“ skubėjime, bet kantrybėje - viskam gyvenime yra savas laikas, o aplinkinio kelio pasirinkimas nėra blogas, atvirkščiai, tai reiškia naujus išpūdžius ir patirtį.

Ittingeno labirintas buvo įrengtas 1999 metais pagal IX amžiaus St. Galleno vienuolyno brėžinius, o čiobreliai pasirinkti

dėl jų savybės skatinti dvasinį aiškumą. Tad ir labirintu reikia eiti neskubant, koja už kojos, stengiantis galvoti: „aš dovanoju laiką sau, randu savo žingsnių ritmą, leidžiuosi vedamas, esu dabar ir čia“.

Labirintu gali eiti ir keli žmonės, tačiau išlaikydami atstumą ir nesikalbėdami. Jeigu tam iš anksto pasiruošta, labirinto viduryje galima pastatyti indą su rašteliais, kuriuose parašyti išmintingi žodžiai. Tuomet kiekvienas, atėjęs į vidurį, išsitraukia raštelį, pats sau perskaito ir mąstydamas laukia kitų. Tada visi pasidalina savo mintimis...

Bliuzas Ričardui Gaveliui

ILONA KATKIENĖ

Tamsus žiemos vakaras. Ant svetingų Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkės Jūratės namų stalo garuoja lietuviškas „kugelis“ su spirgučiais. Apsupti Vilniaus senamiesčio paveikslų, atrodo, tuoj išgirsime tamsoje nuo vėjo linguojančių sostinės gatvelių žibintų girgždesį. Pati ta atmosfera diskusijoms apie prieštaringai vertinamą, bet visiems į atmintį įstrigusią Ričardo Gavelio kūrybą. Pirmasis šių metų literatūros klubo vakaras ir buvo skirtas leidyklos „Tyto alba“ išleistai atsiminimų apie šį rašytoją ir jo kūrybos analizės straipsnių knygai „Bliuzas Ričardui Gaveliui“.

R. Gavelis - bene vienintelis lietuvių rašytojas, sovietinės priespaudos laikais rašęs „į stalčių“, nes nenorėjo būti „belyčiu metafiziniu slioku“.

Atgimimo pradžioje, regis, visas leidyklas turėjo užplūsti lietuviškų kūrinių banga. Tiesa, tam reikėjo nebijoti nepataikyti į natą. Būtent tos drąsos netrūko R. Gaveliui.

1989 metais išleistas „Vilniaus pokeris“ kuo aštriau buvo keikiamas kritikos, tuo labiau perkamas skaitytojų. Lietuviams jis buvo reikalingas. O gal ne tik jiems? Beje, įdomu, kad R. Gavelis negalėjo atleisti V. Mykolaičiui - Putinui už draudimą išleisti savo knygas Anglijoje ir Prancūzijoje ir už rašytojo įsitikinimą,

jog jo kūryba skirta tik lietuvių tautai.

Literatūros klubo susitikime karštai buvo diskutuota, ko R. Gavelio knygose daugiau - meilės ar neapykantos Vilniui, išimtinai juodai nuspalvintam visame romanų cikle? Galbūt jis taip mylėjo Vilnių, kad brangino net ir miesto purvą, panašiai, kaip Dž. Džoisas (J. Joyce) mylėjo Dubliną?

Buvo iškelta ir visapusiškai aptarta R. Gavelio, kaip fekalinės literatūros krypties atstovaujančio kūrėjo, versija.

Dalis klubo susitikimo dalyvių išreiškė nuomonę, kad šiai krypties būdingi kūrinių vingiai neteikia jokio dvasinio ar intelektualinio malonumo, o jų prasmė kelia abejonių.

Nukelta į 9 psl.

Turbūt giliausiai tą vakarą buvo išnagrinėta asmenybės ir kūrybos sąsajų tema. Šiuo atveju R. Gavelio, talentingo fiziko teoretiko, sąmoningai pasirinkusio izoliuotą vienišiaus gyvenimo būdą, bet rašiusį aktualiomis visuomeninio gyvenimo temomis. Ir, žinoma, klausimas, ar apskritai tikslinga tai daryti, kaip yra rašęs K. G. Jungas: „kūryba taip išsemia kuriančiojo galias, kad jo asmens tyrimas yra bereikšmis, neturintis jokių sąsajų su pačia kūrybos paslaptimi“. Prabėgom buvo paliesta ir dar viena tema: ar kvaišalai, svaigalai yra būtini kūrybos palydovai? Ir dar, ar perskaičius kūrinį tampa aiški rašytojo psichinė būseną? Manau, kad šios temos dar bus

Ričardas Gavelis

giliau panagrinėtos kituose knygos klubo susitikimuose.

Kitas susitikimas numatomas balandžio 4 dieną. Jame nagrinėsime žurnalistės Laimos Lavastės knygą „Skersgatvis dviems“, vėliau - S. T. Kondroto bei Sigito Parulskio kūrybą. Kuriam autoriui skirsime klubo vakarą, bus nuspręsta

pagal galimybes gauti knygų.

Nuskambėjo ir puikus pasiūlymas neapsiriboti vien tik knygomis, bet ir aptarti filmus. Buvo vieningai sutikta, kad turbūt labiausiai šiuo metu dominantis filmas būtų naujasis, daug diskusijų sukėlęs M. Martinsono „Nereikalingi žmonės“.

Buvo aptarta ir viena problema - lietuviškų knygų kelionė į Šveicariją. Laukiame Jūratės naujienų apie primygtiną lietuvių bendruomenių pasiūlymą knygvežystei panaudoti ambasadų autobusiukus, reguliariai kursuojančius į Lietuvą ir atgal.

Svečiuose - Liuksemburgo lietuvių bendruomenė

JURGITA KOPITKVIENĖ

„Liuksemburgas – ir plotu, ir gyventojų skaičiumi už Kauno apskritį mažesnė valstybė, kurioje beveik pusė gyventojų – užsieniečiai. Šalies sostinė - Alytaus dydžio miestas, kuriame savaitgalį išėjęs pasivaikščioti neišvengiamai išgirsi kalbant ir lietuviškai“, – pasakoja naujausios, oficialiai vos prieš mėnesį susikūrusios, Liuksemburgo lietuvių bendruomenės pirmininkas Žilvinas Bubnys. Tad „Šveicarijos lietuvių žinių“ skaitytojams siūlome susipažinti su „naujakuariais“ ir sužinoti, kaip sekasi mūsų tautiečiams svetimoj šaly, kokie jų rūpesčiai ir džiaugsmai.

Bendruomenės įsteigimas nepakeitė bendravimo

Pasak Ž. Bubnio, lietuviai į Liuksemburgą pradėjo rinktis maždaug nuo 2003-ųjų, nuo tada, kai juos pradėjo kvieisti

euroinstitucijos.

Dauguma mūsų atvykę tuo pačiu tikslu, turi panašų, teisininko arba lingvisto, išsilavinimą bei dirba tose pačiose įstaigose panašiomis sąlygomis, – apibendrina Ž. Bubnys ir pridūrė, kad senųjų lietuvių imigrantų šalyje nėra, nes jie visi dar prieš Antrąjį pasaulinį karą paliko Liuksemburgą kaip skurstančią valstybę. Bendruomenės pirmininko teigimu, vien Europos Komisijos vertimų direktorato Lietuvos departamento viename aukšte buriasi apie septyniasdešimt lietuvių, panaši situacija ir Europos Parlamente, ir Teisingumo teisme (tik šiose įstaigose lietuvių darbuotojų skaičiai mažesni).

Visi mokyklinio amžiaus lietuviukai lanko tą pačią Europos mokyklą. Iš viso mūsų čia yra apie 350. Nors formali bendruomenė įsteigta visai neseniai, tai nepakeitė mūsų bendravimo, tik atvėrė naujas galimybes įgyvendinti įvairius projektus, – sakė Ž. Bubnys.

Su kalbos problema gali susidurti ir liuksemburgietis

Liuksemburgo lietuvių ryšys su Lietuva tvirtas – vieni gimtinę parvyksta bent pora kartų per metus, kiti Lietuvą spėja aplankyti ir po 15-20 kartų, be to, darbas euroinstitucijose pasižymi savita specifika – lietuviai darbuotojai yra išlikę Lietuvos mokesčių mokėtojai ir pagal LR įstatymus laikomi nepakeitusiais savo gyvenamosios vietos.

Taigi viena koja esame čia, kita – ten. Tačiau įvertinus šiuolaikines komunikacijas, skrydžių kainas ir panašiai, tas 1700 kilometrų atstumas tarp Liuksemburgo ir Lietuvos nėra jau toks didelis. Tiesa, dalis mūsų tikrai čia liks iki pensijos, dalis planuoja grįžti į Lietuvą anksčiau, bet kartais planai ir lieka planais... – kalbėjo pirmininkas.

Su kokiais sunkumais susiduria Liuksemburgo lietuviai, kaip jiems

Nukelta į 10 psl.

Kalėdinė mugė - kasmetinis Europos mokyklos renginys, kuriame kiekviena Europos Sąjungos šalis pristato savo virtuvę, suvenyrus, papročius. Visos mugės pajamos keliauja trečiojo pasaulio šalims remti. Lietuva, kuriai atstovauja Liuksemburgo lietuviai, šioje mugėje dalyvauja jau trečius metus.

Gedimino sapnas - lietuvių kalbos mokytojos ir tėvų iniciatyva paruoštas spektaklis mokslo metų pabaigos proga. Spektaklis vaidintas viešojoje vietoje, todėl jį pažinti buvo labai įdomu ir pašaliečiams.

Tęsinys iš 9 psl.

pavyksta prisitaikyti svetimoje visuomenėje?

Ž. Bubnys tvirtina, kad būdamas svetimšaliu nesijauti labai išskirtinis: beveik pusę visų Liuksemburgo gyventojų sudaro atvykėliai, ir dar kasdien daugiau nei 100 tūkst. žmonių į savo nuolatinę darbo vietą Liuksemburge atvyksta iš Belgijos, Vokietijos ar Prancūzijos.

- Tačiau prancūziškai nekalbantis liuksemburgietis (tokių kartais vis dar pasi- taiko) jau gali susidurti su problema, kad parduotuvėje iš Belgijos atvykusi parda- vėja jo gimtąją kalbą nekalbės, - šyp- telėjo pašnekovas ir pridūrė, kad tokie sunkumai, kaip prisitaikymas prie vietinės aplinkos ir vietinių gyvenimo taisyklių, ne svetimi ir Liuksemburgo lietuviams.

Užgavėnių šventėje nebūna pamiršti nei blynai, nei Morė, nei Kanapinis su Lašiniu. Retus praeivius stebina pagoniškas šventės akcentas - iškamšos deginimas.

Universitete viešėjo Europos „mokslų ambasadoriai“

Rugsėjo pabaigoje Kauno Technologijos Universitete (KTU) viešėjo žymūs Vokietijos ir Šveicarijos mokslininkai, tarp kurių buvo ir Nobelio premijos laureatas prof. Heinrichas Rohreris, kuris 1986-aisiais kartu su Gerdu Biningu gavo šią prestižinę premiją už skenuojančio tunelinio mikroskopo išradimą.

Per Baltijos šalis keliaujanti delegacija siekė susipažinti su šių šalių kultūros paveldu, tradicijomis bei žmonėmis. Beveik visi delegacijos nariai yra ar bu- vo fizikos srities mokslininkai, akademi- kai ir profesoriai, todėl jiems rūpėjo susi- pažinti ir su Baltijos šalių universitetais. KTU – vienintelis Lietuvos universitetas, kurio akademinė bendruomenė teko garbė pabendrauti su šios delegacijos nariais. Per viešnagę svečiams pristatyta Universiteto veikla, čia vykdomi mokslini- ai tyrimai, kartu aptarti aktualūs technologijos mokslams klausimai, taip

pat studentų ir dėstytojų bendradarbia- vimo galimybės su Šveicarijos ir Vokietijos mokslo centrais.

Susitikimuose su akademinė bendruome- ne išreikštas bendras susirūpinimas pastaruoju metu ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje mažėjančiu jaunimo

Atsakydamas į akademinės bendruomenės klau- si- mą, ką daryti, kad taptum Nobelio premijos lau- reatu, prof. H.Rohreris atsakė: „Nedaryti nieko – dirbti ir tiek...“ (Jono Klėmano, Antano Steponavičiaus nuotr.).

dėmesiu didelių intelektualinių pastangų reikalaujantiems technologijos moks- lams, taip pat nepakankamai vertinama šių mokslų svarba ekonomikos raidai ir atsakingose valdžios struktūrose.

Mokslo prorektorius prof. Rymanto Kažio teigimu, tokia situacija gali turėti liūdnų pasekmių tolesniam Europos eko- nomikos likimui, mat tuščias vietas noriai užima studentai iš įvairių Azijos šalių: „Kyla klausimas: kas kels Europos gerovę, jei nepasikeis situacija? Europa gali tapti vargana tarnaite su ištiesta ranka, prašanti Kinijos pagalbos...“ Liūdnas prognozes praskaidrino optimis- tiškos prof. H.Roherio išvalgos. Pripa- žindamas, kad techniniai ir technologijos mokslai yra ištis sunkiai kremtami mokslai, jis pareiškė tvirtą įsitikinimą, kad „jų ateities perspektyvos yra fantas- tiškos: situacija turėtų neišvengiamai keistis – tai ateities mokslai.“

Nukelta į 11 psl.

Prof. H. Rohreris, viešėdamas Lietuvoje, KTU Fundamentaliųjų mokslų fakultete skaitė paskaitą „Nanoiššūkių“, kurioje vaizdžiai paaiškino jo sukurto skenuojančio tunelinio mikroskopo naudojimo ir taikymo galimybes, aptarė problemas, kurios dar laukia savo sprendimų. Mokslininko išitikinimu, nanotechnologijos suteiks galimybių daugelyje sričių. „Technologijos mokslų perspektyvos fantastiškos“, – išitikinęs Nobelio premijos laureatas. Pasiklausyti „gyvos legendos“ susirinko ne tik studentai, bet ir

dėstytojai, mokslininkai. Pasak prof. Sigitą Tamulevičiaus, šioje paskaitoje buvo išsakyta dar vienas labai svarus požiūris į nanotechnologijas, jų svarbą visuomenei, žmonijai. Fundamentaliųjų mokslų fakulteto dekanas doc. Vytautas Janulionis teigimu, bendravimas su žymiu išradėju labai motyvavo fakulteto studentus – parodė, kad jų specialybė perspektyvi ir bus labai paklausi ateityje. „Ši paskaita – lyg akstinas studentams eksperimentuoti, tirti ir rasti, – dalijosi įspūdžiais ir Fizikos katedros doc. Diana

Adlienė, daug prisidėjusi organizuojant susitikimus su garbia delegacija.

„Šiais mokslo, o ypač tikslųjų mokslų devalvavimo, laikais Nobelio premijos laureato vizitas rodo, kad mūsų Universitetas yra ir gali būti matomas pasaulinio mokslo kontekste, – kalbėjo docentė. – Tai bus atkirtis tiems oponentams, kurie niurna, kad tikslieji ir technologiniai mokslai neturi ateities.“

Kauno Technologijos Universiteto laikraščio „Studijų aidai“ informacija.

Mokiniai, ruošdamiesi Europos futbolo čempionatui, susipažino su Lietuva

DIANA BRUNNER

Šveicarijos, Lichtenšteino ir Austrijos mokiniai intensyviai ruošiasi artėjančiam futbolo čempionatui. Šiam tikslui apie 300 mokyklų prisijungė prie internacionalinio projekto „Euro-school 2008“, kurio pagrindinis uždavinys – skatinti toleranciją, Fairplay bei susipažinti su kitomis šalimis.

Futbolas žaidžiamas pagal specialias Fairplay taisykles, o mokyklų futbolo komandos, nugalėjusios futbolo turnyruose, tarpregioninėse futbolo taurės varžybose, gali dalyvauti internacionaliniame finalo turnyre, vyksiančiame lygiagrečiai su Europos futbolo čempionatu.

Šveicarijoje šiame projekte dalyvauja 90 mokyklų. Jau pernai birželį Nyone traukti burtai nulėmė, kuris kantonas atstovaus vieną iš 53 UEFA šalių. Ciuricho kantonui atiteko Wales, Ženevos – Vokietija, Freiburgo – Austrija, Tesino – Anglija, na, o Lietuva – Aargau kantonui.

Aargau kantone šiame projekte dalyvauja 12 mokyklų. Tai Aarau, Moehlin, Turgi, Zofingen, Rheintal-Studenland Rekingene, Buenzmatt Wohlens, Gipf - Oberfrick, Rueffenach, Schmiedrued - Walde, Stetten ir Untersiggenthal mokyklos.

Iki birželio mėnesio mokyklose organizuojamos projektinės savaitės, kurių metu susipažinama su šalies istorija, geografija, valgiais, šokiais, tautosaka ir

t. t. Kiekviena mokykla pati nusprendžia, kokio dydžio ir apimties šis projektas bus įgyvendintas. Kai kur rengiami tik futbolo turnyrai, kitur – šokami šokiai ir net verdami cepelinai.

Per lapkritį Frick mokykloje vykusią projektinę dieną vaikai ir jų tėvai ragavo lietuviškų valgių, prie paruoštų stendų buvo galima sužinoti daug ko įdomaus iš Lietuvos istorijos, kultūros ir geografijos. Reljefas iš gipso leido pirštais pajusti šią vis dar daugeliui mažai žinomą šalį.

Turgi mokyklos direktorius Alfredas Haller, sužinojęs, kurios šalies „konsule“ tampa jo vadovaujama mokykla, parašė keletą elektroninių laiškų Vilniaus mokykloms. Viena iš jų atsakė. Atostogų metu nuvykęs į Vilnių, direktorius su tos mokyklos vokiečių kalbos besimokančia klase susitarė dėl tolimesnio bendravimo. Jau kitą dieną skriejo laiškas su receptais iš Vilniaus į Turgi ir atgal. Šveicarai tuoj pat išsivirė cepelinų, nors, anot jų, lietuviška virtuvė nėra labai paprasta ir „lengva skrandžiui“.

Kovo mėnesį projektinė savaitė vyko ir Rekingene. Su šios mokyklos mokytoja Esther Stirnemann lietuvių bendruomenė susipažino per Vasario 16-osios šventę Ciuriche. Ji parsivežė namo krūvą knygų, DVD ir bendruomenės pasiūlymą padėti. Projektinė savaitė vyko kovo 18-20 dienomis, prezentacija tėvams ir visuomenei – kovo 28 dieną.

„Šimas mano dėdė, Šimienė – dėdienė, ...“

Projektinės savaitės metu kartu su mokiniais viriau barščius ir dariau šaltibarščius. Daugelis tų, kurie nemėgsta burokų, sakė, kad šios sriubos skanios. Mokiniai minkė tešlą lietuviškai duonai su kmynais, darė šokoladinį desertą pagal lietuvišką receptą. Bet daugiausia pagyrimų sulaukė tortas „tinginys“. Vienas berniukas, vardu Paskalis, šį lengvai paruošiamą desertą porą kartų gamino namuose ir vaišino užėjusius svečius. Prezentacijos dieną jis buvo paskirtas grupės, gaminusios „tinginį“, vadovu. Tuo jis, žinoma, labai didžiavosi.

Kovo 28 dieną kartu su Jūrate Caspersen dalyvavome projekto prezentacijoje. Po pietų, mokyklos aikštėje susirinkus mokyklos mokiniams, mokytojams ir tėvams, skambant Lietuvos himnui, buvo pakelta lietuviška vėliava. Nuskambėjus himnui, į dangų pakilo 150 trispalvių balionų.

Nukelta į 12 psl.

Papuoštas mokyklos įėjimas

Paskalis tikrina žinias prie kompiuterio

Mokinės, pasipuošusios tautiniais drabužiais

Mokytoja Esther Stirnemann dabinosi gintariniais karoliais, kurie sulaukė didelio moterų dėmesio

Tęsinys iš 11 psl.

Tai buvo nepakartojama akimirka! Paskui prasidėjo futbolo varžybos. Laimėtojai gavo taurę ir atminimo dovanas. Mokiniai paruošė spalvingus informacinius standus apie Lietuvos geografiją, prezidentus, pinigus, gintarą. Didelio pasisekimo sulaukė kompiuterinis žaidimas, kur reikėjo išsirinkti teisingus atsakymus į keblius klausimus, susijusius su Lietuva. Visi vaishinomos lietuviška duona, „tinginiu“. Kultūrinės ir pažintinės dalies pagrindinis akcentas - lietuvių liaudies šokis „Šimas“, kurį šoko lietuviškais tautiniais drabužiais pasipuošę mokiniai. Mokytojai Markus Rubin ir Esther Stirnemann visą dieną vaikščiojo pasipuošę mūsų tautiniais drabužiais. Tai buvo taip neįprasta, kad nedidelė mergaitė, priėjusi prie mokytojos, paklausė: „Mokytoja, o jūs šiandien - karalienė?“ Jūratė Caspersen lietuviškai padėjo mokyklai už įvairiapusišką ir įdomų Lietuvos pristatymą, pakviesdama visus kitais metais aplankyti Lietuvą, kuri švęs vardo paminėjimo tūkstantmetį.

Paruošta pagal Aargauer Zeitung, Reussbote ir Basler Zeitung.

Margučių šventė vaikams

DIANA BRUNNER

Į tradicinę Margučių šventę Ciuriche lietuviškos sekmadieninės mokyklėlės „Lituanica“ patalpose kovo 15 dieną susirinko vienuolika vaikų ir tiek pat suaugusiųjų. Vaikučių amžius – nuo pradedančių šliaužioti iki penktoko. Pradėjome nuo kiaušinių dažymo. Marginome įvairiais būdais: į kojines dėjome kiaušinius, juos slėpėme svogūnų lukštuose, špinatų lapuose, petražolėse, gumytėse, išmarginome citrinos sultimis. Tas „kojines“ virėme dažuose. Buvo labai smagu stebėti vaikučių akis, kai jie iš kojinių traukė ir nuo žolių bei lukštų valė kiaušinius, paskui vienas kitam rodydami, koks ypatingai gražus jų margutis išėjo! Flomasteriais primarginome ir jau virtų kiaušinių, padarėme jiems indelius. Lėkštėse, pilnose „žolių“, iki Velykų rado vietą tikri meno kūriniai.

Vėliau, baigę marginti kiaušinius ir gardžiai pasivaishinę, daužėme ir ridenome margučius. Dužo kiaušiniai, kišenės storėjo nuo šokoladinių saldinių, tad pralaimėjusių tikrai nebuvo!

Margučių šventės Ciuriche dalyviai

Tikimės, kad ir kitais metais visi vėl susitiksime kartu lietuviškai pavykyti!

KRISTINA SEGGEWISS

Kovo 30 dieną lituanistinis sekmadieninis darželis „Ratas“ spalvingai, nuotaikingai ir smagiai atšventė Atvelykį.

Dvylika vaikučių ir kur kas daugiau mamų bei tėvelių suko galvas, kas būdinga Velykoms, iš kur atsiranda kiaušiniai ir išdarinėjo su jais viską, kas priklauso pagal lietuviškas velykines tradicijas. Nors ir neatsakėme į klausimą, kas buvo pirma – višta ar kiaušinis, bet visi sutarėme, kad be vieno ir kito Margučių šventės nebūtų. Išsiaiškinę, kaip ir iš kur atsiranda kiaušiniai (ačiū Eglei už vaizdingą pailiustravimą), visi kartu dažėm, ridenom ir valgėm savo margučius.

Mamų padedami vaikučiai margino kiaušinius šiuolaikine ir darželinukams patogia dažymo technika – velykiniais flomasteriais ir lipdukais. Patys stropiausiai savo margutį skubėjo įamžinti ir popieriuje, kad galėtų jais ilgiau pasidžiaugti, nes tikrieji margučiai netrukus turėjo laukti kietumo testą.

Išsisėmus kūrybinei energijai, išblėsus meniniam ikvėpimui, realizavus idėjas, nuvargus po pašėlusių šokių ir ratelių, beliko pereiti prie skaniausios šventės dalies – margučių daužymo ir valgymo. Tačiau pirma tradiciškai patikrinome jų kietumą. Gerai apkūlę, atradome stipriausiąjį, kurio savininkė Gabija tapo margučių karaliene.

Sudoroję kietumo testo neišlaikiusius margučius, pasimėgavę šventinėmis vaišėmis ir atgavę jėgas, vaikučiai buvo pasirėngę

išbandyti laimę ridenant jau pačių numargintus kiaušinius. Po kelių bandymų žaidimas tapo azartiškas – ėmė lieti asaros, kad tenka laukti eilėje. Čia, matyt, buvo kaltas viliojantis laimikis, kuriuo galiausiai gausiai prisipildė kiekvieno dalyvio velykinis krepšelis. Jis dar kažkiek laiko primins apie smagias šventines akimirkas.

Darželio „Ratas“ mažieji spalvina kiaušinius

Nacionalinio tapatumo išgyvenimui reikia terpės

JURGITA KOPITKOVIENĖ

Eglė Kačkutė iš Lietuvos pirmą kartą išvažiavo būdama dvidešimt ketverių metų jauniklė. Ištroškusi kitokio gyvenimo, naujų žmonių ir netikėtų patir-

čių, mergina su entuziazmu susikrovė daiktus ir išvyko studijuoti prestižiniame Europos universitete.

Tuo metu lietuviai Eglės nedomino nė per nago juodymą - per visus devynis mokslo metų mėnesius lietuviškai ji kalbėjo vos tris kartus.

Tačiau nepraėjus nė dešimtmečiui, Eglė tapo viena iš dviejų lietuviškos veiklos prancūziškoje Šveicarijoje organizatorių...

„Antrųjų studijų užsienyje metu gyvenau dideliame mieste, kuriame lietuvių išvengti nepavyko, jų sutikau daug ir įvairių – senų draugų ir naujų veidų. Tada priėjau išvados, kad užsienyje galima sutikti netgi įdomesnių lietuvių nei Lietuvoje, o dėl vietos bei gyvenimo būdo skirtingumo su jais bendrauti kitaip nei Lietuvoje. Be to, tie žmonės, kaip ir aš, priversti mąstyti apie lietuvišką savo tapatumą ir nejučia klausti savęs, ką reiškia būti lietuviu, kodėl jiems trūksta Lietuvos ir ieškoti būdų, kaip tuos trūkumus kompensuoti“, - pasakoja Eglė.

Bendraudama su aktyviais ir sąmoningais užsienio lietuviais bei palengva įsitraukdama į bendruomenių veiklą ji suprato, kad išlaikyti lietuviškumą bei naudingai dirbti Lietuvai įmanoma ir iš tolo. Antrosios studijos užsienyje merginai pasirodė lemtingos, ir netrukus ji tapo tikra emigrante.

„Tada jau gerai žinojau, kad bendravimas su lietuviais ir darbas Lietuvai yra titanai, laikantys mano pasaulį. Kadangi Ženeva jau ketvirtasis užsienio miestas, kuriame teko ilgėliau gyventi, atvykusi puikiai žinojau, kad pirmoji mano užduotis - rasti čia gyvenančių lietuvių ir prie jų pritapti. Nacionalinio tapatumo išgyvenimui reikia terpės, kurioje jis gali skleistis. Kiekvienos užsienio šalies ir netgi kiekvieno miesto lietuvių bendruomenė yra kitokia, turinti savo santykių dinamiką, tikslus, vertybes, charakterį.

Mažą, bet svarbią jos dalį sudaro ir oficialūs Lietuvos atstovai - diplomatai. Kita dalis jos narių yra aktyvūs visuomenininkai, rengiantys kultūrinius, sportinius, ekonominius, turistinius ar kitokio pobūdžio lietuviškus ar su Lietuva susijusius renginius gyvenamoje vietovėje bei buriantys vietos lietuvių neformaliai bendravimui. Na, o paskutinioji ir didžiausia bet kurios lietuvių bendruomenės dalis yra nežinia kokiais keliais į šalį atvykę, daugiausia meilės arba pinigų vedami lietuviai, kurie neturėdami didelių lietuviškumo ambicijų pirmųjų dviejų grupių iniciatyva susitinka įvairiuose renginiuose arba ameniškai.

Šie trys pogrupiai yra neatsiejamai vienas su kitu susiję, bet tuo pat metu sudaro tris kiek atskiras sferas, kurių kiekviena turi savo charakterį ir veikimo taisykles. Lietuvių bendruomenė, kuriai jaučiuosi priklausanti Šveicarijoje, tokia ir yra - eklektiška, sudaryta iš šių trijų vienodai svarbių ir nepakeičiamų skilčių, kurias visas siekiu pažinti, su jomis susidraugauti, kartu su jomis ir per jas kažką naudinga nuveikti.

Vakarinėje, prancūziškoje, Šveicarijoje lietuvių yra nemažai, neoficialiais duomenimis, per septyniasdešimt. Daugiausia tai - jauni profesionalai, laikinai apsistoję Šveicarijoje arba čia sukūrę šeimas ir pradėję leisti šaknis. Šiame regione ilgą laiką sėkmingai gyvavo pirmoji ir trečioji bendruomenės grandys - diplomatinis korpusas ir neformalieji lietuviai. Antrąją grandį daug metų atstovavo senbuvis Simonas Žmuidzinas, pats ilgą laiką buvęs Šveicarijos lietuvių bendruomenės valdybos nariu. Tačiau aktyvesnės organizuotos lietuvių veiklos nebuvo.

Pernai vasarį visuotinio bendruomenės susirinkimo metu į valdybą išrinktas Audrius Alkauskas viešai sakėsi imsisios tokią veiklą organizuoti ir savo žodį ištesėjo su kaupu. Pernai kovo 23-iąją jis surengė pirmąjį regiono lietuvių susitikimą Lozanoje, į kurį atvyko net keliolika lietuvių! O vasarą suvieniję jėgas su Simonu jie surengė pribloškiančią Joninių šventę ant Ženevos ežero kranto. Su dideliu susidomėjimu ir entuziazmu sekiau Audriaus pastangas (pati jose dalyvavau tik idėjomis, nes visos fizinės jėgos buvo skiriamos pirmagimio laukimui ir auginimui).

Jau tada nutarėm, jog susitikimus reikia organizuoti pakaitomis Lozanoje ir

Ženevoje tam, kad pritrauktume daugiau žmonių ir neapsiribotume vieno miesto lietuviais (ateityje galima būtų pagalvoti apie susitikimus ir kituose vakarinės Šveicarijos miestuose).

Šie susibūrimai skirti neformaliai bendravimui. Jų vieta, ko gero, lemia ir jų pobūdį. Lozanoje tai - salė, restoranėlis, biliardo stalai, keli boulingo takeliai. Galima spėti, kad tokia aplinka vilioja ir šeimas su vaikais.

Tačiau pirmasis susitikimas Ženevoje, vykęs šių metų vasario 8 dieną užkandinėje Les Brasseurs, sutraukė tik saujelę lietuvių. Gal kalta buvo susitikimo vieta ir kitiems susitikimams reikės ieškoti palankesnės pastogės?

Kita vertus, kiekybė nedaro jokios įtakos kokybei, nes susitikimas buvo puikus. Buvo kalbėta apie šiuolaikinę lietuvių literatūrą, artėjančią Vasario 16-osios šventę Ciuriche (viena susitikimo dalyvė susigundė joje dalyvauti ir įstoti į Šveicarijos lietuvių bendruomenę), gyvenimo Šveicarijoje ypatumus, emigraciją, ikimokyklinio muzikinio lavinimo metodiką, buvo dalijami kvietimai į ką tik Jungtinėse Tautose atidarytą K. Žoromskio parodą bei būsimą prof. V. Landsbergio koncertą.

Kitas svarbus veiklos baras prancūziškoje Šveicarijoje yra mūsų su Kristina Seggewiss įkurtas sekmadieninis lituanistinis darželis „Ratas“. Tai - ne tik aktyvus lietuvių kalbos ir kultūros mokymo židinys, bet ir nacionalinių vertybių skleidimo centras, lietuviškų šeimų susibūrimas, kurio metu tėveliai aptaria jiems rūpimus klausimus, pasidalina su vaikų auklėjimu susijusiais išgyvenimais, džiaugsmais, vargais, naudinga patirtimi.

Nors pirmieji lietuviškos veiklos daigeliai vakarinėje Šveicarijoje jau prasikalė, darbo dar yra daug. Tačiau ateities planus kol kas palikime nežinomus - tegu jie ramiai bręsta ir, atėjus tinkamam laikui, virsta tikrove“.

Šis straipsnis - ne tik apie Eglę gyvenimo pateiktus siurprizus, pakeitusius jos nuomonę apie tautiečius, ir kelią, atvedusį ją į Šveicarijos lietuvių bendruomenę. Tikimės, kad galbūt kažkam šis straipsnis taps postūmiu prisijungti prie lietuvių susibūrimų, sutikti bendraminčių, galų gale svetimoje šalyje pasikalbėti gimtąja kalba. Tad susitikimuose laukiami visi pasiilgę bendravimo prancūziškosios Šveicarijos dalies lietuviai!

Atsisveikiname su ilgamete bendruomenės nare

JŪRATĖ CASPERSEN

IRENA KAESTLI 2008 m. sausio 23 dieną ramiai ir taikiai iš miego persikėlė į amžinybę, eidama 88-uosius gyvenimo metus.

Didžiąją savo gyvenimo dalį ji gyveno Šveicarijoje, buvo ilgametė aktyvi bendruomenės ir valdybos narė. Velionės noru, jos paskutine atilsio vieta tapo bendras kapas Berno Schlosshalden kapinėse, kur ji po daugelio metų sugrįžo pas savo mylimą vyrą F. Kaestli.

Irena Kaestli gimė Vilniuje, 1923 m. kovo 30 d. lietuvių gydytojo šeimoje. 1937 m. ji baigė Kauno „Aušros“ mergaičių gimnaziją. Vytauto Didžiojo universitete studijavo teisę, po to Londone mokėsi anglų kalbos. 1940 metais ištekojo už Šveicarijos konsulo Lietuvai F. Kaestli, tuo metu dirbusio Laikinojoje sostinėje šveicarų generaliniame konsulate. Okupavus Lietuvą ir uždarius Generalinį konsulatą Lietuvoje, su vyru išvyko į Šveicariją. Toliau tęsėsi diplomato šeimos gyvenimas, nukėlęs juos į Kroatiją ir Kanadą.

1944 m. gimė sūnus Vytis. 1960 metais, vyrui išėjus į pensiją, šeima sugrįžo į Šveicariją ir nuo to laiko Irena Kaestli įsijungė į bendruomenės gyvenimą ir veiklą. Ilgus metus buvo renkama į valdybą, kurioje buvo atsakinga už sekretorės - išdininės darbą. Tik prieš gerą dešimtmetį paliko valdybą, tvirtai tikėdama, kad naujoji lietuvių banga gali

Irena Kaestli Augevičiūtė

toliau tęsti lietuvišką veiklą Šveicarijoje. 2005 metais Irena Kaestli Augevičiūtė už ilgalaikį darbą Lietuvai ir Šveicarijos lietuvių bendruomenei buvo Lietuvos Vyriausybės apdovanota ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu.

Irena Kaestli ir toliau bendravo su naujai atvykusiais lietuviais, kuriems visada buvo labai tolerantiška ir geranoriška. Ypač mylėjo ir mokėjo įvertinti naujųjų pastangas buriant ir stiprinant Šveicarijos lietuvių bendruomenės veiklą. Irena Kaestli rėmė ne tik Šveicarijos lie-

tuvių bendruomenę, ji buvo bene vienintelė iš Šveicarijos lietuvių žurnalo „Pasaulio Lietuvis“ garbės prenumeratorė. Tai reiškė, kad ji ne tik mokėjo dvigubą prenumeratos mokesį, bet ir rėmė žurnalo finansiškai. Neužmirštami prisiminimai yra ir iš jau paskutinio dešimtmečio Vasario 16-osios švenčių organizavimo. Jau nebegalėdama leisti ilgon kelionėn į Ciurichą, ji niekad nepamiršdavo valdybai parašyti, atsiprašyti už nedalyvavimą ir, visad iš anksto sumokėjusi kitų metų bendruomenės nario mokesį, pasiūsdavo padėką šventės organizatoriams ir trumpą sveikinimą tautiečiams. Tai rodo tvirtą nusistatymą, poziciją ir lietuviybės reikšmę jos gyvenime. Rėmimas nebuvo vien idėjiškas, ji gerai suprato, kad lietuviškai veiklai užsienyje reikia ir lėšų. Palikdama mūsų gretas Irena Kaestli palaimino mūsų darbą ir savo testamentu paskyrė 1000 Šveicarijos frankų Šveicarijos lietuvių bendruomenės veiklai ir lietuviybės puoselėjimui Šveicarijoje. Esame dėkingi velionei ir pasižadame jos valią išpildyti.

Su giliu liūdesiu, bet ir su kilniais, šviešiais prisiminimais atsisveikiname su Jumis, brangi Irena Kaestli.

Jūsų atminimas ilgai liks gyvas visų Jus pažinojusių širdyse.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE.

Anonsai

JŪRATĖ CASPERSEN

Lietuvių kalbos ir literatūros konferencija Šveicarijoje

Šveicarijos lietuvių bendruomenės valdyba, norėdama tinkamai sutikti garbingą Lietuvos vardo paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose tūkstantmetį, ryžosi inicijuoti tarptautinę lietuvių kalbos konferenciją „Lietuvių kalbos vieta ir reikšmė Europos kontekste“. Ji įvyks šių metų birželio 4-6 dienomis Šveicarijoje.

Kartu su Lietuvos bei Lietuvių kalbos Institutais, šia konferencija sieksime atgaivinti sistemingą ir planinį lietuvių kalbos dėstymą bent viename Šveicarijos universitete, skatinti Baltistikos centro kūrimą, kuris rūpintųsi Lietuvių kalbos tyrinėjimais ir mokslinė veikla.

Lietuvių kalba Šveicarijoje buvo dėstoma dviejuose universitetuose - Ciuricho (nuo 1940 m. iki devintojo dešimtmečio) ir Berno (nuo 1970 m. iki 2001 m.).

Ypač reikšmingas etapas buvo jos dėstymas Berno universiteto filosofijos - istorijos fakulteto slavistikos - baltistikos katedroje. Kelių entuziastų mokslininkų pastangomis baltistikos tyrinėjimai greitai tapo vienu iš atsvaros taškų vakarų Europoje ir sėkmingai tęsėsi iki 2001-ųjų metų. Šiame darbe ypač pasižymėjo šios katedros profesorius Jan Peter Locher.

Studijas baigę baltistai aktyviai platino lietuvių kalbos ir literatūros tyrinėjimą Šveicarijoje ir visoje vokiškai kalbančioje Europoje. Tų žmonių moksliniai darbai buvo skaitomi ir Lietuvių bendruomenės Vasario 16-osios šventės minėjimuose. Yra išleista ir keletas knygų abejomis kalbomis (Max Schweizer „Zwischen Vilnius und Bern“, Markus Roduner „Nuo Bodeno iki Lemano ežero“ ir kt.).

Tai rodo, kad lietuvių kalbą studijavę šveicarai veikė kaip neformalus mūsų tautos ambasadoriai ir pozityvus Lietuvos įvaizdžio skleidėjai vokiškai kalbančioje terpėje.

Per tuos tris dešimtmečius buvo surinkta išpūdinga baltistikos biblioteka Berno universitete. Lentynose buvo galima rasti apie 200-300 knygų lietuvių kalba, daug lietuvių literatūros klasikos, lietuvių kalbos žodynų, kalbos vadovėlių.

Tačiau 2001-aisiais metais nauja valdžia universitete nutraukė baltistikos studijas. Kai baltų kalbų nebeliko aktyviose dėstymo programose, pradėjo nykti jų paklausa. Profesorius J. P. Locher kreipėsi į Lietuvos ir Latvijos vyriausybes prašydamas paramos, tačiau dėmesio nesulaukė.

Nukelta į 15 psl.

Metams bėgant, lietuvių kalbos dėstymas slinko užmarštin, o turtinga baltistikos biblioteka iškelta nežinia kur. Atskirų asmenybių iniciatyva kelti šią problemą baigėsi nesėkme.

Šveicarijos lietuvių bendruomenės valdyba, rūpindamasi išlaikyti turtingas akademines tradicijas (kurios buvo ypač gausios Šveicarijoje nuo XIX a. pabaigos ir reikšmingos viso Lietuvos tarpukario laikotarpiu, net Lietuvos

okupacijos metais gyvavusias šveicarų mokslininkų pastangomis), ryžosi kartu su partneriais Lietuvoje inicijuoti tarptautinę Lietuvių kalbos konferenciją. Kviesdami Lietuvos ir Europos Baltistikos centrų mokslininkus norime atkreipti Šveicarijos universitetų akademikų ir vadovų dėmesį į šią ilgai gyvavusią tradiciją, ir siekti, kad ateityje atgimtų lietuvių kalbos dėstymas ir tyrimas bent viename Šveicarijos universitetų.

Šią mūsų iniciatyvą palaiko daugelis lietuvių kultūros paveldu užsienyje besirūpinančių institucijų ir asmenybių, ir tai mums labai padeda ieškant finansinės paramos.

Pageidaujantys daugiau informacijos apie būsimą konferenciją ar norintys prisidėti prie jos organizacijos, prašome kreiptis į Jūrąte Caspersen, jurate@caspersen.ch

AUDRIUS ALKAUSKAS

Kviečiame į kvinteto koncertą

Kristupo medinių pučiamųjų instrumentų kvintetas

Rugpjūčio 2-ąją, Montreux Naujojoje Apaštalo bažnyčioje (Eglise Néo-Apostolique, Montrux) koncertuos Kristupo medinių pučiamųjų instrumentų kvintetas - penki jauni profesionalūs muzikantai, mokęsi pas žymiausiems savo specialybės profesorius ir apdovanoti įvairių festivalių ir konkursų prizais: Giedrius Gelgotas (fleita), Justė Gelgotaitė (Obojus), Andrius Žiūra (klarnetas), Paulius Lukauskis (valtorna) ir Andrius Puplauskis (fagotas). Kvintetas susikūrė 2003-aisiais metais, dalyvavo įvairiuose Lietuvos festivaliuose, koncertavo Prancūzijoje, Rusijoje ir Šveicarijoje. Ansamblio repertuare – įvairių epochų muzika mediniams pučiamiesiems. Kvintetas atlieka W. A. Mozart, F. Danzi, P. Taffanel, H. Tomasi ir kitų kompozitorių muziką. Koncertas nemokamas. Visi Šveicarijos lietuviai ir jų draugai rugpjūčio 2 dieną 20 val. laukiami Eglise Néo-Apostolique, Grand-Rue 108, Montreux. Koncerto organizatorius: Audrius Alkauskas, telefonas pasiteirauti: 079-248-39-92.

JŪRATĖ CASPERSEN

Kviečiame dalyvauti „Draugystės tilte“

Tradiciinis Europos lietuvių sąskrydis „Draugystės tiltas“, kasmet vykstantis vis kitoje Europos šalyje, šiais metais vyks pietų Ispanijoje, Almerijos regione, Aguadulce kaimelyje, „Juan de Austria“ kempinge.

Ispanijos lietuvių bendruomenė sąskrydį organizuoja rugpjūčio 29-31 dienomis ir tikisi sulaukti 220 dalyvių.

Artimiausi oro uostai - Almerija ir Malaga. Kelionės išlaidas, taip pat nedidelį dalyvio mokesčių dalyviai susimoka patys. Organizatoriai suranda renginiui tinkamą vietą, pasirūpina maistu ir programa.

Prieš keturias vasaras sąskrydį „Draugystės tiltas“ inicijavo Švedijos lietuviai, kitais metais organizacinius rūpečius perėmė Airijos lietuviai, o pernai renginys įvyko Vokietijoje.

Šiomet „Draugystės tiltas“ organizuojamas jau ketvirtą kartą. Jo tikslas – neformalus Europoje gyvenančių lietuvių ir jų vaikų susibūrimas.

Visi dalyviai suskirstomi į tris grupes. Pirmoji grupė – vaikai, kurie šoka, dainuoja, sportuoja ar šiaip kartu žaidžia. Antroje grupėje tėveliai diskutuoja vaikų auginimo ir auklėjimo užsienio šalyje klausimais, o nelietuviai tėveliai gali

užsirašyti į lietuvių kalbos kursas.

Trečia sąskrydžio dalyvių grupė - užsienio lituanistinių mokyklėlių mokytojai. Šioje grupėje vyks darbo patirties apsi-keitimo sesijos ir diskusijos, siekiant pas- katinti, pagerinti ir padėti vieni kitiems dirbti šį darbą savo šalyse.

Tai labai įdomus sąskrydis, į kurį kviečiami teatrai ir ansambliai iš Lietuvos. Šiais metais kviečiame jame dalyvauti ir Šveicarijos lietuvius.

Šiuo metu organizatorių paskelbtas tik sąskrydžio laikas ir vieta. Vėliau išsa- mesnę informaciją patalpinsime mūsų bendruomenės tinklapyje

www.lietuviai.ch.

Jei kils papildomų klausimų, kreipkitės el. paštu: jurate@caspersen.ch.

„Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“ - būsima dovana Lietuvai

JŪRATĖ CASPERSEN

Tik pernai pavasarį Šveicarijos lietuvių pastangomis prie Keturių kantonų ežero po šimto metų sugrįžo „Jaunosios Lietuvos“ autorius poetas Jonas Mačiulis - Maironis. Jam skirta atminimo lenta dabar puošia St. Charles Hall vilos Meggen'e (LU) koplyčios sieną.

Ieškant poeto lankymosi vietų Šveicarijoje paaiškėjo, kad yra daug Lietuvos istorinių ir literatūrinių pėdsakų šioje Alpių šalyje. Panorame juos surasti, paskelbti, pagilinti, įamžinti. Kilo idėja suburti bendraminčius, keliauti po lietuvių rašytojų lankytas vietas ir, suradus jų pėdsakus, pagilinti juos, kad nedingtų užmarštin.

Galbūt ne visi žino, bet Šveicarijoje studijavo, dirbo, gydėsi ar ilsėjosi daug Lietuvų inteligentijos atstovų.

Jau nuo XVI a. pradžios Bazelio

universiteto imatrikuliacijos dokumentuose randama Lietuvos aukštuomenės pavardžių: Radvilos, Kiškos, Valavičiai, Tiškevičiai... XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje čia siekė mokslo daug lietuvių jaunuolių. Čionykštės demokratijos ir asmens laisvės dirvoje brendo ir Lietuvos tautinės savimonės daigai. Tarpukariu čia atvykdavo ne tik studentai, bet ir ieškantys snieguotų kalnų, gaivaus oro ar kurortų pašlijusiai sveikatai gydyti. Kūrybingi žmonės čia visada surasdavo ko jiems trūko - laisvės, grožio ir įkvėpimo.

Ruošiamoje knygoje pristatysime Joną Mačiulį-Maironį, Joną Biliūną, Šatrijos Raganą, Vincą Mykolaitį-Putiną, Jurgį Baltrušaitį, Sofiją Čiurlionienę-Kymantaitę, Salomėją Nėrį, Juozą Eretą, Balį Sruogą ir dar keletą jau nepriklausomos Lietuvos metais šioje žemėje pabuvojusių ir kūrusių lietuvių rašytojus.

Knyga bus išleista lietuvių ir vokiečių kalbomis, su nuotraukomis iš istorinių ir dabartinių vietovių. Knygos ruošimą ir leidybą finansuos Lietuvos tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos vyriausybės. Knygos ruošimo projekte dalyvauja septyni Šveicarijos lietuvių bendruomenės nariai, leidinys turėtų pasirodyti kitų metų pradžioje.

Naudingi adresai:

ŠLB pirmininkė
Jūratė Caspersen,
Dorfstrasse 198, CH - 8706, Meilen,
tel.: +41 (0) 44 793 39 80,
jurate@caspersen.ch

LR garbės konsulas Šveicarijoje
Gintautas Bertašius,

Via Luganetto 4, P.O. Box 743
6962 Lugano - Viganello 6, tel.:
+41 (0) 91 971 56 43,
g.bertasius@bluewin.ch

LR ambasada Šveicarijoje,
Kramgasse 12, CH - 3011, Bern, tel.:
+41 (0) 31 352 52 91, amb.ch@urm.lt,
http://ch.mfa.lt

Lietuvių grįžimo į Tėvynę
informacijos centras, Gedimino
prospektas 64, LT - 01111, Vilnius,
Tel.: + 370 5 23 13 623, www.lgitic.lt

Tapk Vilniaus ambasadoriumi! www.kulturagyvai.lt
Vilnius - 2009 metų Europos kultūros sostinė !

PASAULIO LIETUVIS

www.punskas.pl/plietuvis/

Prenumerata metams Europoje kainuoja 25 eurus.

Banko duomenys: **Beneficiary:** Wydawnictwo Auszra sp z o.o.
Ul. Mickiewicza 23, 16-515 Pusk, POLAND.

IBAN: PL91124018481787000020757256, **Receiving Bank:** Bank PKO S.A.
I O. w Suwalki, POLAND, Bank Swift Code: PKOPPLPW.

Tarptautinės migracijos

organizacijos Vilniaus biuras, A.
Jakšto g. 12, Vilnius. Nemokama linija
Lietuvoje tel.: 8-800-25252,
iš užsienio tel.: +370 5 2121600
www.infocentras.iom.lt

Redakcijos skiltis

Laikraštį redagavo:

Jurgita Kopitkovienė.

Laikraštį maketavo ir išleido:

Diana Brunner.

Straipsniai, reklama, informacija
priimama el paštu: slz@lietuviai.ch

Laikraštis platinamas elektroniniu būdu
ir spausdinamas 150-200 egz. tiražu.

„Šveicarijos lietuvių žinios“ yra viešasis
visuomeninės organizacijos - Šveicarijos
lietuvių bendruomenės - informacinis
leidinys.

Spausdinama informacija nebūtinai
sutampa su redakcijos nuomone.
Už reklamos turinį ir skaitytojų laiškus
ŠLB atsakomybės neprisiima.

ŠLB interneto svetainė www.lietuviai.ch